

Fakta

Indhold

Foreningen Danmarks Private Skoler	3
En privatskole er en fri grundskole	4
Antal skoler og elever.....	5
Grundlovens §76	6
Koblingsprocenten.....	7
Hvor stort er tilskuddet?.....	8
Fripladser	9
Resultater, undervisningseffekt og løfteevne	10
Mønsterbrydere.....	11
Elever med særlige behov.....	12
Den private skoletradition	13
Kodeks - de 7 samfundsløfter.....	14

Find mere information og kildehenvisninger [her](#)

Foreningen Danmarks Private Skoler

Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier er interesseorganisation for frie og private grundskoler og gymnasiale uddannelser i hele Danmark.

Danmarks Private Skoler har sin historiske rod i en forening stiftet i 1891.

Der går ca. 68000 elever på foreningens skoler. Det svarer til 55% af eleverne på de frie grundskoler.

En privatskole er en fri grundskole

- "Frie grundskoler" er den samlede betegnelse for alle skoler under Lov om friskoler og private grundskoler, uanset om de navngiver sig friskole, lilleskole, fri og privat skole mv.
- Fælles for alle de frie grundskoler er, at de hver især har opbygget en skole og undervisningspraksis i overensstemmelse med netop deres holdningsmæssige, pædagogiske og værdimæssige udgangspunkter.
- Frie grundskoler er frie, selvejende institutioner.
- Frie grundskoler har ingen mulighed for at udtage profit. Skolerne må ved lov ikke benytte deres økonomiske midler til andet end at drive undervisningen.
- Frie grundskoler er omfattet af mange statslige regler og krav. I love og bekendtgørelser fastsættes regler og vilkår for skolernes økonomi og rammevilkår.

Der er 551 frie grundskoler i Danmark.

Vidste du....

.. at der også findes omkring 25 private gymnasier, HF og 2-årige STX, der er omfattet af Lov om private gymnasiale uddannelser?

Antal skoler og elever

Elevtallet i frie grundskoler har de seneste år været stabilt.

Det samme gælder antallet af skoler.

Antal elever	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Frie grundskoler	117.249	119.420	121.354	121.850	122.050	122.074
Folkeskoler	549.789	546.829	541,810	535.280	526.321	517.532

Antal skoler	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Frie grundskoler	553	555	553	554	549	551
Folkeskoler	1.095	1.098	1.085	1.083	1.078	1.080

Vidste du....

.. at der før kommunalreformen var
1.601 folkeskoler i Danmark (2006)?

Grundlovens §76

- Bag begrebet "frie grundskoler" gemmer sig det unikke ved den danske skoletradition, der bygger på tre grundpiller:
Forældreretten, mindretalsretten og skolefriheden.
Forældre i Danmark kan selv beslutte, hvordan deres børn skal undervises og opdrages.
- Der står i grundlovens § 76, 2. pkt., at forældre på et barns vegne kan vælge noget andet end folkeskolen. Forældrene kan vælge, at undervisningen kan foregå i hjemmet eller i kollektiv med andre forældre, f.eks. på en fri grundskole.
- §76 tager ikke stilling til, hvordan undervisningen uden for folkeskolen skal tilrettelægges. Det eneste krav til forældrene er, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

For at kunne være en fri grundskole i lovens forstand og for at kunne modtage tilskud er der flere krav, der skal opfyldes, men frihedsrettighederne er grundlæggende de samme:

'Den idémæssige frihed' - Retten til at drive en holdnings- og værdibaseret skole.

'Den pædagogiske frihed' - Retten til at udbyde et anderledes, alternativt undervisningstilbud.

Vidste du ...

... at de fleste forældre vælger at lade deres børn undervise i folkeskolerne?

81% af grundskoleeleverne i Danmark går på en folkeskole.

Koblingsprocenten

- Statstilskuddet til de frie grundskoler udregnes som en procentandel af driftsudgiften pr. elev i folkeskolerne. Dette kaldes "Koblingsprocenten".
- Fra 1995 – 2010 lå koblingsprocenten stabilt på 75% af udgifterne til folkeskolerne. Derefter fulgte en periode med reduceret statstilskud. Lavest i årene 2014 – 2015, hvor koblingsprocenten var helt nede på 71%.
- I 2017 blev statstilskuddet normaliseret til 75%.
- I 2018 blev der tillagt yderligere én koblingsprocent målrettet inklusion.
- Koblingsprocenten har siden 2019 været på 76%.

År	Koblingsprocenten
1995 - 2010	75 %
2011	74 %
2012	73 %
2013	72 %
2014	71 %
2015	71 %
2016	73 %
2017	75 %
2018	76 %
2019	76 %
2020	76 %
2021	76 %
2022	76 %

Det koster typisk mellem 1.000 og 2.000 kr. pr. måned at have sit barn på fri og privat skole.

Vidste du ...

... at det er et lovkrav, at frie grundskoler skal sikre en egenfinansiering. Det betyder i praksis, at skolerne skal opkræve en forældrebetaling (ofte kaldet skolepenge).

Hvor stort er tilskuddet?

- Det statslige tilskud til de frie grundskoler udgør 52.578 kr. pr. elev (Finanslov 2022).
- Der sker dog en større omfordeling imellem skolerne. Mindre skoler får mere i tilskud pr. elev end større skoler.
- Det udbetalte statstilskud kan variere med ca. 20%.

Koster det offentlige penge, at børn går på fri grundskoler?

Nej.

Det er samlet set en stor besparelse for det offentlige, når børn går på en fri grundskole. Det drejer sig om ca. 2,5 milliarder kr.

Koster elever på frie grundskoler kommunerne penge?

Nej.

Kommunerne skal tilbagebetale penge til staten for hver elev, der går på en fri grundskole. I 2022 er dette 40.344 kr. pr. elev, men kommunerne sparer samtidig deres egne udgifter til eleven i folkeskolen.

De kommunale udgifter til folkeskoler varierer. I 2021 var udgiften gennemsnitligt 75.961 kr. pr. elev.

Det statslige tilskud pr. elev i de frie grundskoler er 52.578 kr. i 2022.

Fripladser

Fripladspuljen

- Staten yder tilskud til nedbringelse af bl.a. skolepenge inden for bevillinger, der fastsættes på de årlige finanslove.
- Tilskuddet fordeles under hensyn til elevens og forældrenes økonomiske forhold.
- I øjeblikket udgør fripladsbevillingen på finansloven så lille et beløb, at skolerne kun kan imødekomme ca. 25% af det behov, der indberettes. Det reelle behov er meget større.

Det er vigtigt, at de forældre og elever, der deler skolens værdier har en reel mulighed for at blive optaget på skolen.

Elevernes sociale eller socioøkonomiske baggrund bør aldrig være en hindring for at gå på en fri og privat skole.

Vidste du ...

... at et flertal af de frie og private skoler har taget sagen i egen hånd og tilbyder fripladser eller fripladstilskud udover det fripladstilskud, der kan ansøges gennem finanslovspuljen?

Resultater, undervisningseffekt og løfteevne

- Frie og private skoler har generelt en højere undervisningseffekt, altså evne til at løfte karaktergennemsnittet blandt elever med en svagere socioøkonomisk baggrund sammenlignet med folkeskoler.
- Løfteevnen blandt frie og private skoler er større end hos geografisk og socioøkonomisk sammenlignelige folkeskoler.
- Løfteevnen blandt frie og private skoler er også større, når der sammenlignes med de socioøkonomisk stærkeste folkeskoler i de danske kommuner.

Vidste du ...

... at elever på frie og private skoler generelt opnår et højere karaktergennemsnit ved 9. klasses afgangsprøver, og at den største forskel på karaktergennemsnit ses i faget Matematiks problemløsning?

Vidste du ...

... at en større andel af elever fra frie og private skoler gennemfører en ungdomsuddannelse sammenlignet med elever fra folkeskoler, selv når der korrigeres for elev-, skole- og kommunale faktorer.

Mønsterbrydere

- Andelen af positive mønsterbrydere – elever, der præsterer markant bedre end forventet baseret på deres socioøkonomiske baggrund – er større blandt frie og private skoler sammenlignet med folkeskoler.
- Frie og private skoler er i særlig grad bedre end folkeskoler til at løfte det faglige niveau hos elever, der har en middel til svag socioøkonomisk baggrund.

Vidste du ...

... at betydningen af at gå på en fri og privat skole for ens sandsynlighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse er størst blandt elever med en svag socioøkonomisk baggrund?

Elever med særlige behov

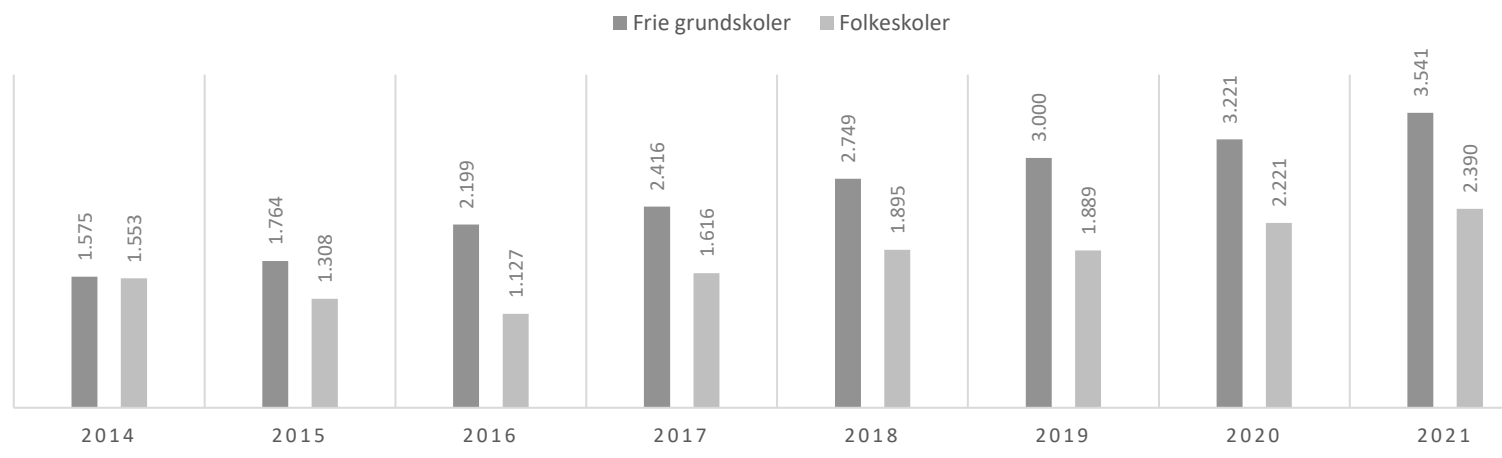
- Af de frie grundskolers almindelige driftstilskud afsnøres der hvert år penge til at understøtte skolernes aktiviteter til specialundervisning.
- For året 2023 foreslår de frie grundskoler selv, at der afsnøres 425 mio. kr. til specialundervisning og inklusion. Det svarer til en stigning på godt 40 mio. kr.

Vidste du ...

... at 91% af frie og private grundskoler har undervisere og vejledere, der er formelt uddannet til at varetage opgaver med elever med typer af særlige behov.

SPECIALUNDERVISNINGSELEVER
ENKELTINTEGREREDE I NORMALKLASSER
(DANMARKS STATISTIK OG BUVM STATISTIK)

I 2014 var der stort set lige mange enkeltintegrerede specialundervisningselever i frie grundskoler og folkeskoler.

Nu er der forskel. I 2021 drejer det sig om 3.541 elever i de frie grundskoler og 2.390 i folkeskolerne.

Den private skoletradition

- De private skoler har deres historiske rod i de private realskoler, der opstod i 1700-tallet.
- Grundlæggerne ønskede en anden undervisning til deres børn. De skulle lære de såkaldte 'reale fag'; matematik, fysik, tegning (med geometri), naturhistorie og fremmedsprog. De blev også undervist i forhold som varekundskab, fabriks- og manufakturvæsen og teknologiske emner. Det var altså en undervisning med sigte på et fremtidigt arbejde i handel og industri.
- Selvfølgelig blev børnene også undervist i de fag, som man havde i 'almueskolen': Dansk, skrivning, regning, historie, religion og geografi.
- Skolerne blev oprettet i større byer og købssteder.

Vidste du ...

... at de private pigeskoler - ofte kaldet Døttreskoler og drevet af kvinder - er et væsentligt element i den private skoletradition?

I slutningen af 1700-tallet indså man nødvendigheden af, at også piger fik skoleoplæring. Christianshavns Døttreskole, N. Zahles Skole, Marie Kruses Skole, Ingrid Jespersens Skole og TH. Langs Skole er eksempler på private skoler, der opstod som pigeskoler.

Forældrene ønsker fortsat en stærk faglig skole. De vil fortsat have indflydelse på deres børns skolegang. De ønsker fællesskab, holdninger, medbestemmelse, tydelige værdier, klare rammer og et konkret bud på skole og uddannelse.

Vidste du ...

... at det vi i dag kender som 'folkeskolen' først opstod i 1814?

Kodeks - de 7 samfundsløfter

Vidste du ...

... at medlemsskolerne i foreningen Danmarks Private Skoler har vedtaget et fælles kodeks for samfundsansvar og 7 konkrete samfundsløfter?

Kodeks for samfundsansvar

Vi er Danmarks private skoler (Danmarks Private Skoler).

Vi er forskellige skoler. Det ses bl.a. i de enkelte skolers formål og værdisæt. Samfundsansvar er en fællesværdi for os.

Værdien "samfundsansvar" udmønter vi hver især i henhold til vores skoles formål og værdisæt, og det sker på en måde, der sikrer, at fællesværdien om samfundsansvar er en levende værdi.

Vi har derfor sammen vedtaget et kodeks, der skal "aktivere" værdien.

Det betyder, at vi har, eller arbejder på, at skabe konkrete aktiviteter eller indsatser på 7 områder, der ultimativt er til gavn for samfundet.

De 7 samfundsløfter

Skolen og omverdenen

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, hvor vi gør en positiv forskel for omverdenen; det store fællesskab, vi er en del af.

Skolens rummelighed og resultater

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter ansvarligt optag og positiv udvikling af alle elever, uanset deres faglige, fysiske eller psykiske udgangspunkt.

Skolen til fremtiden

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der gør, at vores skole udvikles med henblik på at forberede og give eleverne kompetencer til det liv og arbejdsliv, de vil opleve i en nærtstående fremtid.

Skolens mangfoldighed

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter optag og udvikling af alle børn og unge, uanset social baggrund.

Skolen som forebyggende instans

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der forebygger problemer med store konsekvenser for individet og samfundet.

Skolens fokus på rettigheder og konventioner

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter de grundlæggende rettigheder for alle.

Elevernes videre vej i uddannelsessystemet

Vi har konkrete aktiviteter eller indsatser, der understøtter kvalificerede uddannelsesvalg og fremmer, at eleverne går videre i uddannelse.